Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 9ης Οκτωβρίου 2025 *

«Προδικαστική παραπομπή – Αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ – Άρθρο 4α, παράγραφος 1 – Διαδικασία παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών – Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης – Προϋποθέσεις εκτέλεσης – Λόγοι προαιρετικής μη εκτέλεσης – Υποχρεωτική εκτέλεση – Εξαιρέσεις – Έννοια της "δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης" – Παρεπόμενη ποινή αστυνομικής επιτήρησης – Μη τήρηση των όρων που επιβλήθηκαν για τη θέση υπό αστυνομική επιτήρηση – Απόφαση η οποία μετατρέπει την αστυνομική επιτήρηση σε στερητική της ελευθερίας ποινή – Ποινή που επιβλήθηκε ερήμην»

Στην υπόθεση C-798/23 [Abbottly] [i],

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο, Ιρλανδία) με απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Δεκεμβρίου 2023, στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που εκδόθηκε κατά του

SH,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. Biltgen (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, T. von Danwitz, Αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του πρώτου τμήματος, I. Ziemele, A. Kumin και S. Gervasoni, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Richard de la Tour

γραμματέας: R. Stefanova-Kamisheva, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 9ης Ιανουαρίου 2025,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο Minister for Justice, εκπροσωπούμενος από την M. Browne, Chief State Solicitor, την A. Burke, τον A. Joyce, και την C. McMahon, επικουρούμενους από τους G. Gibbons, SC, και D. Perry, BL,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

[i] Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

– ο SH, εκπροσωπούμενος από τους R. Barron, SC, S. O'Mahony, solicitor, και B. Storan, BL,

– η Ρουμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Chicu και E. Gane,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον H. Leupold και την J. Vondung,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Απριλίου 2025,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24) (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο 2002/584).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας για την εκτέλεση, στην Ιρλανδία, ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκδοθέντος σε βάρος του SH, προς τον σκοπό εκτέλεσης στερητικής της ελευθερίας ποινής στη Λεττονία.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584

3 Το άρθρο 1 της απόφασης-πλαισίου 2002/584, με τίτλο «Ορισμός και υποχρέωση εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης», ορίζει τα εξής:

«1. Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται από κράτος μέλος προς το σκοπό της σύλληψης και της παράδοσης από άλλο κράτος μέλος προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης ή για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο.

3. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 6 [ΣΕΕ].»

4 Το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αποφάσεις οι οποίες εκδίδονται σε δίκες κατά τις οποίες το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως», έχει ως ακολούθως:

«1. Η εκτελούσα δικαστική αρχή δύναται επίσης να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που έχει εκδοθεί με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας ή μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας, εάν το πρόσωπο δεν εμφανίσθηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης, εκτός εάν στο ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης αναφέρεται ότι το πρόσωπο, βάσει δικονομικών απαιτήσεων που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους έκδοσης:

α) εν ευθέτω χρόνω:
   i) είτε είχε κλητευθεί αυτοπροσώπως και με την κλήτευση είχε ενημερωθεί σχετικά με την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως, είτε είχε δι' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως για την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης αυτής, κατά τρόπον ώστε να αποδεικνύεται σαφώς ότι τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης·

   και
   ii) είχε ενημερωθεί ότι μπορεί να εκδοθεί απόφαση σε περίπτωση που το πρόσωπο δεν εμφανιστεί στη δίκη·

   ή

β) το πρόσωπο τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης, είχε δώσει δε εντολή σε δικηγόρο, τον οποίον διόρισε είτε το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είτε το κράτος, να τον ή την εκπροσωπήσει στη δίκη, και εκπροσωπήθηκε όντως από αυτόν τον δικηγόρο στη δίκη·

   ή

γ) αφού του επεδόθη η απόφαση και ενημερώθηκε ρητά για το δικαίωμά του να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπου το πρόσωπο δικαιούται να παρίσταται, η δε ουσία της υπόθεσης, περιλαμβανομένων και νέων αποδεικτικών στοιχείων, θα επανεξεταστεί, και η δίκη μπορεί να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής απόφασης:
   i) έχει δηλώσει ρητώς ότι δεν αμφισβητεί την απόφαση·

   ή
   ii) δεν έχει ζητήσει να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο εντός της ισχύουσας προθεσμίας·

   ή

δ) η απόφαση δεν του επιδόθηκε αυτοπροσώπως αλλά:
   i) θα του επιδοθεί αυτοπροσώπως και αμελλητί μετά την παράδοσή του και θα ενημερωθεί ρητά για το δικαίωμά του να δικασθεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπου το πρόσωπο δικαιούται να παρίσταται, η δε ουσία της υπόθεσης, περιλαμβανομένων και νέων αποδεικτικών στοιχείων, θα επανεξετασθεί, και η δίκη μπορεί να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής απόφασης·

   και

ii) θα ενημερωθεί σχετικά με την προθεσμία εντός της οποίας οφείλει να ζητήσει να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπως προβλέπεται στο σχετικό ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

2. Σε περίπτωση που το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εκδίδεται με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας ή μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας υπό τους όρους της παραγράφου 1 στοιχείο δ), και το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν έχει λάβει προηγουμένως επίσημη ενημέρωση για την ύπαρξη δικαστικής διαδικασίας εναντίον του, μπορεί, κατά την ενημέρωσή του για το περιεχόμενο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, να ζητήσει να λάβει αντίγραφο της απόφασης προτού παραδοθεί. Ευθύς ως ενημερωθεί για το αίτημα, η εκδούσα αρχή παρέχει στον καταζητούμενο το αντίγραφο της απόφασης μέσω της εκτελούσας αρχής. Το αίτημα του καταζητουμένου δεν καθυστερεί ούτε τη διαδικασία παράδοσης ούτε την απόφαση εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Η διαβίβαση της απόφασης στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο γίνεται αποκλειστικά για ενημερωτικούς σκοπούς και δεν θεωρείται ως επίσημη επίδοση της απόφασης ούτε κινεί τις όποιες προθεσμίες ενδέχεται να ισχύουν για αίτηση επανεκδίκασης της υπόθεσης ή άσκηση ενδίκου μέσου.

3. Σε περίπτωση που το πρόσωπο παραδίδεται υπό τους όρους της παραγράφου 1 στοιχείο δ) και έχει ζητήσει επανεκδίκαση της υπόθεσης ή ασκήσει ένδικο μέσο, το μέτρο στέρησης της ελευθερίας του προσώπου που αναμένει την επανεκδίκαση της υπόθεσης ή το ένδικο μέσο επανεξετάζεται, έως ότου ολοκληρωθεί η εν λόγω δικαστική διαδικασία, βάσει του δικαίου του κράτους μέλους έκδοσης, είτε ανά τακτικά διαστήματα είτε κατόπιν αίτησης του ενδιαφερομένου προσώπου. Η επανεξέταση αυτή εμπεριέχει ειδικότερα τη δυνατότητα αναστολής ή διακοπής του μέτρου στέρησης της ελευθερίας. Η επανεκδίκαση της υπόθεσης ή η άσκηση ενδίκου μέσου αρχίζει εν ευθέτω χρόνω μετά την παράδοση.»

5 Το άρθρο 27 της εν λόγω απόφασης-πλαισίου, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ενδεχόμενη δίωξη για άλλες αξιόποινες πράξεις», προβλέπει τα εξής:

«1. Έκαστο κράτος μέλος δύναται να κοινοποιεί στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου ότι, στις σχέσεις του με άλλα κράτη μέλη που έχουν προβεί στην ίδια κοινοποίηση, τεκμαίρεται η συγκατάθεση για τη δίωξη, καταδίκη ή κράτηση ενός προσώπου προς έκτιση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας, για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη διαπραχθείσα πριν από την παράδοσή του, πέραν εκείνης για την οποία παραδόθηκε, εκτός εάν, σε συγκεκριμένη περίπτωση, η δικαστική αρχή εκτέλεσης ορίσει άλλως στην απόφασή της για την παράδοση.

2. Εξαιρέσει των περιπτώσεων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 3, πρόσωπο το οποίο παραδόθηκε δεν διώκεται, καταδικάζεται ή άλλως πως στερείται της ελευθερίας του για αξιόποινη πράξη διαπραχθείσα πριν από την παράδοσή του πέραν εκείνης για την οποία παραδόθηκε.

3. Η παράγραφος 2 δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν ο παραδοθείς, μολονότι είχε τη δυνατότητα να εγκαταλείψει το έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο παραδόθηκε, δεν το έπραξε εντός 45 ημερών από την οριστική απαλλαγή του ή επέστρεψε σε αυτό αφού το είχε εγκαταλείψει·

β) η αξιόποινη πράξη δεν τιμωρείται με στερητική της ελευθερίας ποινή ή στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας·

γ) η ποινική διαδικασία δεν συνεπάγεται την εφαρμογή μέτρου περιοριστικού της ελευθερίας του προσώπου·

δ) όταν στον παραδοθέντα ενδέχεται να επιβληθεί ποινή ή μέτρο που δεν συνεπάγονται στέρηση της ελευθερίας, ιδίως χρηματική ποινή ή υποκατάστατο μέτρο, ακόμη και εάν αυτή η ποινή ή το μέτρο ενδέχεται να περιορίζει την ατομική του ελευθερία·

ε) όταν ο συλληφθείς συγκατατέθηκε να παραδοθεί, ενδεχομένως συγχρόνως με την παραίτηση από το ευεργέτημα του κανόνα της ειδικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 13·

στ) όταν ο συλληφθείς μετά την παράδοσή του παραιτήθηκε ρητά από το ευεργέτημα του κανόνα της ειδικότητας όσον αφορά συγκεκριμένες αξιόποινες πράξεις προγενέστερης της παράδοσής του. Η παραίτηση γίνεται ενώπιον των αρμόδιων δικαστικών αρχών του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος και καταχωρείται στα πρακτικά σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του εν λόγω κράτους. Διατυπώνεται κατά τρόπο που να προκύπτει ότι το έπραξε εκουσίως και έχοντας πλήρη επίγνωση των σχετικών συνεπειών. Προς τούτο, έχει το δικαίωμα να επικουρείται από νομικό παραστάτη·

ζ) οσάκις η δικαστική αρχή εκτέλεσης που παρέδωσε τον συλληφθέντα δίδει τη σχετική συγκατάθεσή της σύμφωνα με την παράγραφο 4.

4. Η αίτηση συγκατάθεσης υποβάλλεται στη δικαστική αρχή εκτέλεσης και συνοδεύεται από τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 και από τη μετάφραση που προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2. Δίδεται συγκατάθεση όταν για την αξιόποινη πράξη για την οποία ζητείται χωρεί επίσης παράδοση σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης αρνείται τη συγκατάθεσή της για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 3 και μπορεί πέραν αυτού να την αρνηθεί μόνο για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 4. Η απόφαση λαμβάνεται το αργότερο 30 ημέρες μετά την παραλαβή της αίτησης.

Για τις περιπτώσεις του άρθρου 5, το κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος πρέπει να παρέχει τις εγγυήσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.»

Η απόφαση-πλαίσιο 2009/299

6 Η απόφαση-πλαίσιο 2009/299 τροποποίησε την απόφαση-πλαίσιο 2002/584 όσον αφορά ειδικώς τα πρόσωπα των οποίων ζητήθηκε η παράδοση λόγω καταδικαστικής απόφασης εκδοθείσας κατόπιν δίκης που διεξήχθη ερήμην του κατηγορουμένου.

7 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2009/299, το οποίο τιτλοφορείται «Στόχοι και πεδίο εφαρμογής», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Οι στόχοι της παρούσας απόφασης-πλαισίου είναι η κατοχύρωση των δικονομικών δικαιωμάτων των προσώπων τα οποία υπόκεινται σε ποινικές διαδικασίες, η διευκόλυνση της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και, ιδίως, η βελτίωση της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων μεταξύ κρατών μελών.

2. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν συνεπάγεται τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως κατοχυρώνονται στο

άρθρο 6 της Συνθήκης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος υπεράσπισης των προσώπων τα οποία υπόκεινται σε ποινικές διαδικασίες, και δεν θίγονται οι υποχρεώσεις που τυχόν βαρύνουν τις δικαστικές αρχές ως προς το θέμα αυτό.

3. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο καθορίζει κοινούς κανόνες για την αναγνώριση ή/και εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων σε ένα κράτος μέλος (κράτος μέλος εκτέλεσης), οι οποίες εκδίδονται από άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος έκδοσης) έπειτα από διαδικασία στην οποία το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν εμφανίστηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 1 της [απόφασης-πλαισίου 2002/584] […]».

Το ιρλανδικό δίκαιο

8 Το άρθρο 4α της απόφασης-πλαισίου 2002/584 μεταφέρθηκε στο ιρλανδικό δίκαιο με το άρθρο 45 του European Arrest Warrant Act 2003 (νόμου του 2003 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης). Το εν λόγω άρθρο 45 του ως άνω νόμου, όπως αυτός ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: νόμος για το ΕΕΣ), προβλέπει τα εξής:

«Ουδείς παραδίδεται δυνάμει του παρόντος νόμου εφόσον δεν παρέστη αυτοπροσώπως στη διαδικασία που οδήγησε στην απόφαση επιβολής ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου προς εκτέλεση των οποίων εκδόθηκε το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης […], εκτός αν […] το ένταλμα αναφέρει τα στοιχεία που επιτάσσει το στοιχείο δ', σημεία 2, 3 και 4, του εντύπου εντάλματος που περιλαμβάνεται στο παράρτημα της [απόφασης-πλαισίου 2002/584], […] και τα οποία μνημονεύονται στον πίνακα του παρόντος άρθρου.»

9 Ο πίνακας του άρθρου 45 του νόμου για το ΕΕΣ αναφέρει, σε τέσσερα αριθμημένα σημεία, τις προϋποθέσεις του άρθρου 4α της απόφασης-πλαισίου 2002/584 υπό τις οποίες μπορεί να παραδοθεί πρόσωπο που έχει δικαστεί ερήμην. Τα ιρλανδικά δικαστήρια έχουν διευκρινίσει ότι το άρθρο 45 του νόμου για το ΕΕΣ αποτελεί μέτρο εκτέλεσης του δικαίου της Ένωσης το οποίο πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο σύμφωνο με την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο. Για τον λόγο αυτόν, μολονότι το άρθρο 45 του νόμου για το ΕΕΣ αναφέρεται στη «διαδικασία που οδήγησε στην απόφαση επιβολής ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου», η έκφραση αυτή εξομοιώνεται, κατά το ιρλανδικό δίκαιο, με την έκφραση «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», όπως χρησιμοποιείται στην απόφαση-πλαίσιο.

Το λεττονικό δίκαιο

10 Το άρθρο 45 του Krimināllikums (ποινικού κώδικα), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: λεττονικός ποινικός κώδικας), το οποίο φέρει τον τίτλο «Αστυνομική επιτήρηση», προέβλεπε τα εξής:

«1) Η αστυνομική επιτήρηση αποτελεί παρεπόμενη ποινή η οποία μπορεί να επιβληθεί από δικαστήριο ως αναγκαστικό μέτρο, προς τον σκοπό επιτήρησης της συμπεριφοράς του προσώπου που απολύεται από κατάστημα κράτησης και υπαγωγής του στους περιορισμούς που επιβάλλονται από την αστυνομική αρχή. Στις περιπτώσεις πρόωρης υπό όρους απόλυσης προσώπου, η εκτέλεση της παρεπόμενης ποινής –η θέση υπό αστυνομική επιτήρηση– αρχίζει από τη στιγμή που τερματίζεται η επιτήρηση ενός προσώπου μετά την πρόωρη υπό όρους απόλυση.

2) Η ποινή της αστυνομικής επιτήρησης επιβάλλεται μόνον εφόσον έχει επιβληθεί στερητική της ελευθερίας ποινή, στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο ειδικό μέρος του παρόντος κώδικα, για χρονικό διάστημα από ένα έως τρία έτη.

3) Το δικαστήριο μπορεί να μειώσει τη διάρκεια της αστυνομικής επιτήρησης ή να την ανακαλέσει, κατόπιν αιτήματος της διοικητικής επιτροπής του σωφρονιστικού καταστήματος ή της αστυνομικής αρχής.

4) Εάν ο καταδικασθείς, κατά την έκτιση παρεπόμενης ποινής, διαπράξει νέο αδίκημα, το δικαστήριο αντικαθιστά το τμήμα της παρεπόμενης ποινής που δεν εκτίθηκε με στέρηση της ελευθερίας και καθορίζει την τελική ποινή σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 51 και 52 του παρόντος κώδικα.

5) Εάν ένα πρόσωπο σε βάρος του οποίου επιβλήθηκε αστυνομική επιτήρηση με δικαστική απόφαση παραβιάζει κακόπιστα τους όρους του εν λόγω μέτρου επιτήρησης, το δικαστήριο μπορεί, κατόπιν αιτήματος της αστυνομικής αρχής, να αντικαταστήσει το τμήμα της παρεπόμενης ποινής που δεν εκτίθηκε με στέρηση της ελευθερίας, των δύο ημερών αστυνομικής επιτήρησης λογιζομένων ως μία ημέρα στέρησης της ελευθερίας.

6) Η παραβίαση των όρων της αστυνομικής επιτήρησης τελείται κακόπιστα όταν έχει επιβληθεί διοικητική ποινή για τέτοια παράβαση δύο φορές εντός ενός έτους.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

11 Το 2014 ο SH καταδικάστηκε δύο φορές για δύο ποινικά αδικήματα, τη μία φορά από το Valmieras rajona tiesa (περιφερειακό δικαστήριο Valmiera, Λεττονία) και την άλλη από το Jēkabpils rajona tiesa (περιφερειακό δικαστήριο Jēkabpils, Λεττονία). Στις 27 Οκτωβρίου 2015, κατόπιν συγχώνευσης των ανωτέρω ποινών, καθορίστηκε συνολική στερητική της ελευθερίας ποινή τεσσάρων ετών και εννέα μηνών, συνοδευόμενη από παρεπόμενη ποινή θέσης υπό αστυνομική επιτήρηση επί τριετία, η οποία θα άρχιζε, σύμφωνα με το ποινικό δίκαιο της Λεττονίας, από τη στιγμή που θα είχε ολοκληρωθεί η έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής από τον SH.

12 Ο SH δεν συμμορφώθηκε με την υποχρέωση που του είχε επιβληθεί στο πλαίσιο της αστυνομικής επιτήρησης να παρουσιαστεί στο αστυνομικό τμήμα εντός τριών εργάσιμων ημερών από την αποφυλάκισή του, μολονότι είχε ενημερωθεί εκ των προτέρων ότι, σε αντίθετη περίπτωση, θα μπορούσε να του επιβληθεί διοικητική ποινή. Ως εκ τούτου, στις 11 και στις 27 Μαΐου 2020 ο SH κρίθηκε ένοχος για τη διάπραξη διοικητικής παράβασης από το Zemgales rajona tiesa (περιφερειακό δικαστήριο Zemgale, Λεττονία) και καταδικάστηκε, εξ αυτού του λόγου, στην καταβολή δύο προστίμων.

13 Σε περίπτωση έκδοσης δύο καταδικαστικών αποφάσεων εντός διαστήματος ενός έτους λόγω παραβίασης των όρων θέσης υπό αστυνομική επιτήρηση, το λεττονικό ποινικό δίκαιο προβλέπει τη δυνατότητα του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου να μετατρέψει την παρεπόμενη ποινή της αστυνομικής επιτήρησης σε στερητική της ελευθερίας ποινή ορισμένης διάρκειας βάσει μιας σταθερής αναλογίας, σύμφωνα με την οποία μία ημέρα φυλάκισης αντιστοιχεί σε δύο ημέρες αστυνομικής επιτήρησης που απομένουν προς έκτιση.

14 Τον Ιούνιο του 2020 το αρμόδιο λεττονικό αστυνομικό τμήμα υπέβαλε αίτηση ενώπιον του Zemgales rajona tiesa (περιφερειακού δικαστηρίου Zemgale) ζητώντας τη μετατροπή του εναπομένοντος χρονικού διαστήματος της παρεπόμενης ποινής της αστυνομικής επιτήρησης του SH σε στερητική της ελευθερίας ποινή.

15 Στις 25 Ιουνίου 2020 απεστάλη στον SH κλήση προς εμφάνιση, με συστημένη επιστολή στον δηλωθέντα τόπο κατοικίας του στη Λεττονία, η οποία δεν παραλήφθηκε. Η ως άνω επιστολή επιστράφηκε στον αποστολέα στις 31 Ιουλίου 2020.

16 Στις 19 Αυγούστου 2020 διεξήχθη ακροαματική διαδικασία ενώπιον του Zemgales rajona tiesa (περιφερειακού δικαστηρίου Zemgale) ερήμην του SH. Την ίδια ημερομηνία, το ως άνω δικαστήριο εξέδωσε απόφαση (στο εξής: επίμαχη απόφαση) με την οποία διέταξε να μετατραπεί το τμήμα της παρεπόμενης ποινής αστυνομικής επιτήρησης του SH που δεν είχε ακόμη εκτιθεί, ήτοι χρονικό διάστημα δύο ετών και δύο ημερών, σε στερητική της ελευθερίας ποινή ενός έτους και μίας ημέρας. Κατά της απόφασης αυτής, η οποία απεστάλη στον SH, αλλά επεστράφη ως μη παραληφθείσα, δεν ασκήθηκε έφεση από τον SH.

17 Στις 26 Φεβρουαρίου 2021 το Zemgales rajona tiesa (περιφερειακό δικαστήριο Zemgale) εξέδωσε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης (στο εξής: επίμαχο ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης) εις βάρος του SH για την εκτέλεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής που του επιβλήθηκε στις 19 Αυγούστου 2020.

18 Με απόφαση της 27ης Ιουλίου 2022, το High Court (ανώτερο δικαστήριο, Ιρλανδία) απέρριψε την αίτηση του Minister for Justice and Equality (Υπουργού Δικαιοσύνης και Ισότητας, Ιρλανδία) για την παράδοση του SH στη Δημοκρατία της Λεττονίας δυνάμει του επίμαχου ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, βάσει της διάταξης με την οποία μεταφέρθηκε στο ιρλανδικό δίκαιο το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584.

19 Δεδομένου ότι το Court of Appeal (εφετείο, Ιρλανδία) απέρριψε την έφεση που άσκησε ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Ισότητας κατά της ως άνω απόφασης, ο τελευταίος άσκησε αίτηση αναίρεσης ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Supreme Court (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Ιρλανδία).

20 Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι από το άρθρο 1, παράγραφος 2, της απόφασης-πλαισίου 2002/584 προκύπτει ότι η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης αποτελεί τον κανόνα, ενώ η άρνηση εκτέλεσης νοείται ως εξαίρεση που πρέπει να ερμηνεύεται στενά.

21 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η επίμαχη απόφαση μπορεί να εξομοιωθεί με την ανάκληση της αναστολής εκτέλεσης ποινής η οποία, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, δεν εμπίπτει στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 77 της απόφασης της 22ας Δεκεμβρίου 2017, Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026), ότι η έννοια της «απόφασης», κατά τη διάταξη αυτή, δεν περιλαμβάνει απόφαση σχετική με την εκτέλεση ή την εφαρμογή προηγουμένως επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής, όπως είναι η ανάκληση της αναστολής εκτέλεσης ποινής, εκτός εάν η απόφαση αυτή έχει ως αντικείμενο ή ως συνέπεια τη μεταβολή της φύσεως ή του ύψους της εν λόγω ποινής και η αρχή που την εξέδωσε είχε, συναφώς, περιθώριο εκτιμήσεως.

22 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, εν προκειμένω, η περίοδος της αστυνομικής επιτήρησης άρχισε από το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο SH εξέτισε τη στερητική της ελευθερίας ποινή. Δεν εκδόθηκε νέα δικαστική απόφαση που να μεταβάλλει τη φύση ή το ύψος της προηγουμένως επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής δεδομένου ότι, σε περίπτωση παραβίασης των όρων της αστυνομικής επιτήρησης, η διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας που μπορεί να επιβληθεί καθορίζεται βάσει αριθμητικού υπολογισμού που προβλέπει το λεττονικό δίκαιο. Συνεπώς, το μόνο ζήτημα που έπρεπε να επιλυθεί από το Zemgales rajona tiesa (περιφερειακό δικαστήριο Zemgale) ήταν το κατά πόσον έπρεπε ή όχι να επιβληθεί παρεπόμενη στερητική της ελευθερίας ποινή, δεδομένου ότι η διάρκειά της προκύπτει ex lege. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, το αιτούν δικαστήριο έκρινε, προσωρινώς, ότι δεν συνέτρεχε λόγος να αρνηθεί την παράδοση του SH, δεδομένου ότι η ποινή που του επιβλήθηκε στις 19 Αυγούστου 2020 δεν συνιστούσε, κατά την άποψή του, νέα ποινή και δεν μετέβαλε ούτε τη φύση ούτε το ύψος της προηγουμένως επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής.

23 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες στο μέτρο που, μολονότι η προοπτική επιβολής νέας ποινής φυλάκισης ενυπήρχε στις ποινές που επιβλήθηκαν προηγουμένως στον SH και συγχωνεύθηκαν στις 27 Οκτωβρίου 2015, η ποινή που επιβλήθηκε στις 19 Αυγούστου 2020 δεν επέβαλε απλώς στον SH την υποχρέωση να εκτίσει, εν μέρει ή και στο σύνολό τους, τις αρχικώς επιβληθείσες στερητικές της ελευθερίας ποινές.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Σε περίπτωση που ζητείται η παράδοση του καταζητουμένου με σκοπό την έκτιση στερητικής της ελευθερίας ποινής η οποία του έχει επιβληθεί λόγω παραβίασης των όρων προηγουμένως επιβληθείσας σε βάρος του ποινής αστυνομικής επιτήρησης και το δικαστήριο που επέβαλε την εν λόγω στερητική της ελευθερίας [παρεπόμενη] ποινή είχε εξουσία εκτιμήσεως ως προς το να επιβάλει ή όχι στερητική της ελευθερίας ποινή (αλλά καμία εξουσία εκτιμήσεως ως προς τη διάρκεια της ποινής σε περίπτωση επιβολής της), αποτελεί η διαδικασία που οδήγησε στην επιβολή της εν λόγω στερητικής της ελευθερίας ποινής μέρος «δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου [2002/584];

2) Αποτελούσε η απόφαση μετατροπής της ποινής αστυνομικής επιτήρησης σε στερητική της ελευθερίας ποινή, υπό τις προαναφερθείσες στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα περιστάσεις, απόφαση η οποία είχε ως αντικείμενο ή ως συνέπεια τη μεταβολή της φύσης και/ή του ύψους της προηγουμένως επιβληθείσας στον κατηγορούμενο ποινής και, ειδικότερα, της ποινής αστυνομικής επιτήρησης που αποτελούσε μέρος της προηγούμενης ποινής του, με αποτέλεσμα να εμπίπτει στην εξαίρεση που διαλαμβάνεται στη σκέψη 77 της απόφασης [της 22ας Δεκεμβρίου 2017, Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026)];»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

25 Δεδομένου ότι ο δικηγόρος του SH γνωστοποίησε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου ότι ο πελάτης του εξέτιε εκείνη την περίοδο ποινή φυλάκισης στη Λεττονία, το Δικαστήριο, με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 26ης Απριλίου 2024, απηύθυνε αίτημα παροχής διευκρινίσεων στο αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να διαπιστωθεί αν η απάντηση στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως εξακολουθούσε να είναι χρήσιμη για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

26 Με απάντηση της 10ης Μαΐου 2024, το αιτούν δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι ο SH εξέτιε εκείνη την περίοδο ποινή φυλάκισης στη Λεττονία και ότι είχε παραδοθεί στις λεττονικές αρχές στο πλαίσιο εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης της 17ης Φεβρουαρίου 2021, πλην όμως, επισήμανε ότι, καθόσον ο SH δεν είχε παραδοθεί στο πλαίσιο εκτέλεσης του επίμαχου ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και, ως εκ τούτου, δεν αποκλειόταν η εφαρμογή του μηχανισμού συγκατάθεσης του άρθρου 27 της απόφασης-πλαισίου 2002/584 από τις λεττονικές αρχές για την εκτέλεση της επιβληθείσας σε βάρος του SH στερητικής της ελευθερίας ποινής, η απάντηση στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως εξακολουθούσε να είναι χρήσιμη για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

27 Με τα δύο προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584 έχει την έννοια ότι εμπίπτει στην έννοια της «δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», κατά τη διάταξη αυτή, μια διαδικασία κατά το πέρας της οποίας εθνικό δικαστήριο μπορεί να διατάξει, λόγω παραβίασης των όρων που συνοδεύουν την επιβολή ποινής αστυνομικής επιτήρησης η οποία έχει προηγουμένως επιβληθεί στον ενδιαφερόμενο ως ποινή παρεπόμενη μιας στερητικής της ελευθερίας ποινής, τη μετατροπή του τμήματος της παρεπόμενης αυτής ποινής που δεν έχει εκτιθεί σε στερητική της ελευθερίας ποινή, ορίζοντας ότι δύο ημέρες αστυνομικής επιτήρησης αντιστοιχούν σε μία ημέρα στέρησης της ελευθερίας.

28 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 αποβλέπει, μέσω της θεσπίσεως ενός απλουστευμένου και αποτελεσματικού συστήματος παραδόσεως των ατόμων τα οποία έχουν καταδικασθεί ή είναι ύποπτα για παραβάσεις της ποινικής νομοθεσίας, στη διευκόλυνση και επιτάχυνση της δικαστικής συνεργασίας, συμβάλλοντας στην επίτευξη του σκοπού να αποτελέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης επί τη βάσει του υψηλού βαθμού εμπιστοσύνης που πρέπει να υπάρχει μεταξύ των κρατών μελών, σύμφωνα με την αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως [απόφαση της 27ης Μαΐου 2019, PF (Γενικός εισαγγελέας της Λιθουανίας), C-509/18, EU:C:2019:457, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

29 Προς τον σκοπό αυτόν, η ως άνω απόφαση-πλαίσιο καθιερώνει, στο άρθρο 1, παράγραφος 2, τον κανόνα κατά τον οποίο τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της εν λόγω απόφασης-πλαισίου. Κατά συνέπεια, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, οι δικαστικές αρχές εκτέλεσης μπορούν να αρνούνται την εκτέλεση ενός τέτοιου εντάλματος μόνο στις εξαντλητικώς προβλεπόμενες από την ίδια απόφαση-πλαίσιο περιπτώσεις μη εκτέλεσης, η δε άρνηση εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης χωρεί μόνο σε περίπτωση μη τήρησης κάποιας από τις προϋποθέσεις που απαριθμούνται περιοριστικά στην απόφαση αυτή. Συνεπώς, ενώ η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης συνιστά τον κανόνα, η άρνηση εκτέλεσης έχει προβλεφθεί ως εξαίρεση η οποία πρέπει να ερμηνεύεται στενά [πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ερήμην καταδίκη), C-396/22, EU:C:2023:1029, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

30 Ειδικότερα, το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584 συνιστά εξαίρεση από τον κανόνα που επιβάλλει στη δικαστική αρχή εκτέλεσης την υποχρέωση παράδοσης του εκζητουμένου προσώπου στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος και, ως εκ τούτου, πρέπει να ερμηνεύεται στενά [πρβλ. απόφαση της 23ης Μαρτίου 2023, Minister for Justice and Equality (Άρση αναστολής), C-514/21 και C-515/21, EU:C:2023:235, σκέψη 55].

31 Από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 προκύπτει ότι η δικαστική αρχή εκτελέσεως έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως εκδοθέντος προς τον σκοπό εκτελέσεως στερητικής της ελευθερίας ποινής ή μέτρου στερητικού της ελευθερίας αν ο ενδιαφερόμενος δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως, εκτός εάν στο ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως αναγράφεται ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται, αντιστοίχως, στα στοιχεία α′ έως δ′ της ως άνω διατάξεως (απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Το εν λόγω άρθρο 4α περιορίζει, επομένως, τη δυνατότητα αρνήσεως εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, απαριθμώντας, με συγκεκριμένο και ενιαίο τρόπο, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες δεν χωρεί άρνηση αναγνωρίσεως και εκτελέσεως αποφάσεως εκδοθείσας κατόπιν δίκης στην οποία ο ενδιαφερόμενος δεν παρέστη αυτοπροσώπως [απόφαση της 23ης Μαρτίου 2023, Minister for Justice and Equality (Άρση αναστολής), C-514/21 και C-515/21, EU:C:2023:235, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

32 Πράγματι, σε όλες τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α′ έως δ′, της απόφασης-πλαισίου 2002/584, η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης δεν θίγει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και δίκαιης δίκης ούτε τα δικαιώματα άμυνας του ενδιαφερομένου, όπως κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 23ης Μαρτίου 2023, Minister for Justice and Equality (Άρση αναστολής), C-216/21 PPU, EU:C:2023:235, σκέψη 73 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

33 Το άρθρο 4α της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας και να παράσχει στη δικαστική αρχή εκτελέσεως τη δυνατότητα να παραδώσει τον ενδιαφερόμενο παρά την απουσία του από τη δίκη που οδήγησε στην καταδίκη του, τηρουμένων συγχρόνως πλήρως των δικαιωμάτων του άμυνας (απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Ειδικότερα, όπως προκύπτει ρητώς από το άρθρο 1 της αποφάσεως-πλαισίου 2009/299, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των αιτιολογικών της σκέψεων 1 και 15, το άρθρο 4α προστέθηκε στην απόφαση-πλαίσιο 2002/584 με σκοπό την προστασία του δικαιώματος του κατηγορουμένου να εμφανίζεται αυτοπροσώπως στην ποινική δίκη που έχει κινηθεί εναντίον του και, συγχρόνως, τη βελτίωση της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων μεταξύ των κρατών μελών [απόφαση της 23ης Μαρτίου 2023, Minister for Justice and Equality (Άρση αναστολής), C-514/21 και C-515/21, EU:C:2023:235, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

34 Εντούτοις, προτού εξακριβώσει αν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α′ έως δ′, της απόφασης-πλαισίου 2002/584, η δικαστική αρχή εκτέλεσης πρέπει να διαπιστώσει κατά πόσον αντιμετωπίζει περίπτωση στην οποία ο εκζητούμενος δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584.

35 Κατά πάγια νομολογία, η έκφραση «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584, πρέπει να θεωρείται αυτοτελής έννοια του δικαίου της Ένωσης και να ερμηνεύεται με ενιαίο τρόπο στο έδαφός της, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού που δίδεται εντός των κρατών μελών. Η έκφραση πρέπει να νοείται ως αναφερόμενη στη δίκη η οποία κατέληξε στην έκδοση τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης σε βάρος του προσώπου του οποίου ζητείται η παράδοση στο πλαίσιο της εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης [πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ερήμην καταδίκη), C-396/22, EU:C:2023:1029, σκέψεις 26 και 27 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

36 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι απόφαση σχετική με την εκτέλεση ή την εφαρμογή προηγουμένως επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής δεν συνιστά «απόφαση», κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584, εκτός εάν η απόφαση αυτή θίγει την κρίση επί της ενοχής ή έχει ως αντικείμενο ή ως συνέπεια τη μεταβολή της φύσεως ή του ύψους της ποινής και η αρχή που την εξέδωσε είχε, συναφώς, περιθώριο εκτιμήσεως [αποφάσεις της 22ας Δεκεμβρίου 2017, Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, σκέψεις 77 και 88, και της 23ης Μαρτίου 2023, Minister for Justice and Equality (Άρση της αναστολής), C-514/21 και C-515/21, EU:C:2023:235, σκέψη 53].

37 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι απόφαση περί ανάκλησης της αναστολής εκτέλεσης στερητικής της ελευθερίας ποινής, συνεπεία παραβάσεως από τον ενδιαφερόμενο αντικειμενικού όρου που συνοδεύει την αναστολή, όπως η τέλεση νέας αξιόποινης πράξης κατά τη διάρκεια της περιόδου αναστολής, δεν συνιστά «απόφαση» κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, καθότι δεν θίγει ούτε τη φύση ούτε το ύψος της ποινής. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι εφόσον η αρχή που είναι αρμόδια να αποφανθεί επί της ανάκλησης δεν καλείται να επανεξετάσει την ουσία της υπόθεσης η οποία οδήγησε στην ποινική καταδίκη, το γεγονός ότι η εν λόγω αρχή έχει περιθώριο εκτιμήσεως δεν ασκεί επιρροή, δεδομένου ότι το περιθώριο εκτιμήσεως δεν της παρέχει τη δυνατότητα μεταβολής της φύσεως ή του ύψους της στερητικής της ελευθερίας ποινής, όπως αυτά καθορίστηκαν με την τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση σε βάρος του εκζητουμένου προσώπου [πρβλ. απόφαση της 23ης Μαρτίου 2023, Minister for Justice and Equality (Άρση αναστολής), C-514/21 και C-515/21, EU:C:2023:235, σκέψεις 53 και 54 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

38 Επισημαίνεται ότι μια τέτοια ερμηνεία του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584 είναι άλλωστε σύμφωνη με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 21ης Οκτωβρίου 2013, Del Río Prada κατά Ισπανίας, CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, § 89, και απόφαση του ΕΔΔΑ της 10ης Νοεμβρίου 2022, Kupinskyy κατά Ουκρανίας, CE:ECHR:2022:1110JUD000508418, § 47 έως 52), κατά την οποία, αφενός, οι διαδικασίες που αφορούν τις λεπτομέρειες εκτέλεσης των ποινών δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και, αφετέρου, τα μέτρα που λαμβάνονται από δικαστήριο μετά την επιβολή τελεσίδικης ποινής ή κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της μπορούν να θεωρηθούν ως «ποινές» κατά την έννοια της ως άνω Σύμβασης μόνον εφόσον μπορούν να οδηγήσουν σε επαναπροσδιορισμό ή μεταβολή του περιεχομένου της αρχικώς επιβληθείσας ποινής [πρβλ. απόφαση της 23ης Μαρτίου 2023, Minister for Justice and Equality (Άρση αναστολής), C-514/21 και C-515/21, EU:C:2023:235, σκέψη 58].

39 Πράγματι, προκειμένου να εξακριβωθεί εάν ένα μέτρο που ελήφθη κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της ποινής αφορά αποκλειστικά και μόνο τις λεπτομέρειες εκτέλεσης της ποινής ή, αντιθέτως, επηρεάζει το περιεχόμενό της, πρέπει να διερευνάται κατά περίπτωση τι ακριβώς συνεπαγόταν η επιβληθείσα «ποινή» κατά το εθνικό δίκαιο που ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο ή, με άλλα λόγια, ποια είναι η εγγενής της φύση (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 21ης Οκτωβρίου 2013, Del Río Prada κατά Ισπανίας, CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, § 85 και 90).

40 Εν προκειμένω, προκύπτει ότι η βάση για την έκδοση του επίμαχου ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ήταν η επίμαχη απόφαση μετατροπής της παρεπόμενης ποινής της αστυνομικής επιτήρησης σε στερητική της ελευθερίας ποινή. Το αιτούν δικαστήριο εκκινεί, συναφώς, από την παραδοχή ότι η επίμαχη απόφαση θα μπορούσε να προσομοιάζει με απόφαση σχετική με την εκτέλεση ή την εφαρμογή προηγουμένως επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής, όπως είναι η ανάκληση αναστολής εκτέλεσης ποινής. Μια τέτοια απόφαση ενδέχεται να μην εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584, στο μέτρο που δεν έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της φύσεως και/ή του ύψους της ποινής που είχε προηγουμένως επιβληθεί στον εκζητούμενο και εφόσον η αρχή που την εξέδωσε δεν διέθετε, συναφώς, περιθώριο εκτιμήσεως.

41 Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί αν η επίμαχη απόφαση μπορεί να χαρακτηριστεί ως «απόφαση σχετική με την εκτέλεση ή την εφαρμογή προηγουμένως επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής», κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στις σκέψεις 36 και 37 της παρούσας απόφασης, με αποτέλεσμα να μη συνιστά «απόφαση» κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584.

42 Συναφώς, από τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην απόφαση περί παραπομπής και από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι, δυνάμει του άρθρου 45, παράγραφος 1, του λεττονικού ποινικού κώδικα, η θέση υπό αστυνομική επιτήρηση συνιστά παρεπόμενη ποινή την οποία το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει σε πρόσωπο καταδικασθέν σε στερητική της ελευθερίας ποινή προκειμένου να το κρατήσει υπό επιτήρηση μετά την αποφυλάκισή του, στην περίπτωση δε αυτή το εν λόγω πρόσωπο υποχρεούται να συμμορφώνεται προς τους όρους που θέτει η αστυνομική αρχή. Κατά το άρθρο 45, παράγραφος 2, του κώδικα αυτού, η παρεπόμενη αυτή ποινή μπορεί να επιβληθεί μόνο σε πρόσωπο το οποίο έχει καταδικαστεί σε στερητική της ελευθερίας ποινή ελάχιστης διάρκειας ενός έτους και μη υπερβαίνουσας τα τρία έτη. Κατά το άρθρο 45, παράγραφος 3, του εν λόγω κώδικα, η διάρκεια της αστυνομικής επιτήρησης μπορεί να μειωθεί ή η επιτήρηση να ανακληθεί, κατόπιν αιτήματος της διοικητικής επιτροπής του σωφρονιστικού καταστήματος ή της αστυνομικής αρχής. Το άρθρο 45, παράγραφος 4, του ίδιου κώδικα προβλέπει ότι, εάν ο καταδικασθείς, κατά την έκτιση παρεπόμενης ποινής, διαπράξει ποινικό αδίκημα, το δικαστήριο αντικαθιστά το τμήμα της παρεπόμενης ποινής που δεν έχει εκτιθεί με στέρηση της ελευθερίας και καθορίζει την τελική ποινή σύμφωνα με τις διατάξεις του λεττονικού ποινικού κώδικα.

43 Κατ’ εφαρμογήν του άρθρου 45, παράγραφοι 5 και 6, του λεττονικού ποινικού κώδικα, κατ’ ουσίαν, αν πρόσωπο το οποίο εκτίει την παρεπόμενη ποινή της αστυνομικής επιτήρησης παραβιάσει «κακόπιστα» τους όρους της εν λόγω επιτήρησης –δηλαδή αφού του έχουν επιβληθεί δύο διοικητικές ποινές για τον λόγο αυτόν εντός ενός έτους–, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει εις βάρος του, πέραν της επιβολής διοικητικού προστίμου, τη μετατροπή, κατόπιν αίτησης της αστυνομικής αρχής, του υπολειπόμενου τμήματος της ποινής της αστυνομικής επιτήρησης σε στερητική της ελευθερίας ποινή, διάρκειας ίσης προς το ήμισυ του αριθμού των ημερών που απομένουν προς έκτιση υπό αστυνομική επιτήρηση. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόστηκαν στην υπόθεση της κύριας δίκης.

44 Επομένως, το λεττονικό δίκαιο φαίνεται να κάνει διάκριση, όπερ εναπόκειται πάντως στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, μεταξύ απόφασης που επιβάλλει στερητική της ελευθερίας ποινή και απόφασης για τη θέση υπό αστυνομική επιτήρηση, δεδομένου ότι η τελευταία αυτή απόφαση συνιστά, ως εκ της φύσεώς της, πάντοτε παρεπόμενη ποινή σε σχέση με μια στερητική της ελευθερίας ποινή. Συγκεκριμένα, εν προκειμένω, ο SH είχε προηγουμένως καταδικαστεί σε στερητική της ελευθερίας ποινή, συνοδευόμενη από παρεπόμενη ποινή αστυνομικής επιτήρησης, οπότε τέθηκε υπό αστυνομική επιτήρηση αφού εξέτισε τη στερητική της ελευθερίας ποινή που του είχε επιβληθεί. Κατά συνέπεια, η επίμαχη απόφαση, με την οποία επιβλήθηκε στον SH στερητική της ελευθερίας ποινή υπολογιζόμενη βάσει του κανόνα ότι δύο ημέρες αστυνομικής επιτήρησης αντιστοιχούν σε μία ημέρα στέρησης της ελευθερίας, δεν αφορά την εκτέλεση ή την εφαρμογή προηγουμένως επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής, κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύθηκε στις σκέψεις 35 και 36 της παρούσας απόφασης, αλλά συνιστά, αυτή καθεαυτήν, νέα απόφαση για την επιβολή στερητικής της ελευθερίας ποινής στην οποία ο SH δεν είχε καταδικαστεί μέχρι τότε.

45 Επομένως, η επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση διαφέρει από την ανάκληση αναστολής της εκτέλεσης στερητικής της ελευθερίας ποινής, δεδομένου ότι, στην τελευταία αυτή περίπτωση, η στερητική της ελευθερίας ποινή υπόκειται εξαρχής σε αναστολή εκτέλεσής της και, επομένως, η ανάκλησή της απλώς καθιστά δυνατή την εκτέλεση της προηγουμένως επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής.

46 Η διαπίστωση αυτή επιρρωννύεται από το γεγονός ότι, σύμφωνα με τις κρίσιμες διατάξεις του λεττονικού δικαίου που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 42 και 43 της παρούσας απόφασης, το δίκαιο αυτό δεν φαίνεται να προβλέπει μηχανισμό αυτόματης μετατροπής μιας ποινής αστυνομικής επιτήρησης σε στερητική της ελευθερίας ποινή εάν ο ενδιαφερόμενος παραβιάζει τους όρους της εν λόγω επιτήρησης. Πράγματι, το δικαστήριο διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως προκειμένου να αποφασίσει, κατόπιν αίτησης της αστυνομικής αρχής, να μετατρέψει την παρεπόμενη ποινή της αστυνομικής επιτήρησης η οποία δεν έχει ακόμη εκτελεστεί σε στερητική της ελευθερίας ποινή, οπότε η μετατροπή αυτή δεν είναι αυτόματη.

47 Επιπλέον, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 65 των προτάσεών του, η στερητική της ελευθερίας ποινή που ενδέχεται να επιβληθεί λόγω παραβίασης των όρων της παρεπόμενης ποινής δεν αποσκοπεί στην τιμωρία του αρχικού ποινικού αδικήματος για το οποίο επιβλήθηκε, ως παρεπόμενη ποινή, η ποινή της αστυνομικής επιτήρησης, αλλά των συγκεκριμένων παραβιάσεων των όρων που συνοδεύουν την τελευταία αυτή ποινή. Το εν λόγω δικαστήριο πρέπει, συνεπώς, να αποφασίσει, αφού εξετάσει την περίπτωση του συγκεκριμένου προσώπου, αν οι παραβιάσεις αυτές δικαιολογούν τη μετατροπή του μέτρου της αστυνομικής επιτήρησης σε στερητική της ελευθερίας ποινή.

48 Κατά συνέπεια, μια απόφαση η οποία επιβάλλει στερητική της ελευθερίας ποινή αντί της παρεπόμενης ποινής της αστυνομικής επιτήρησης δεν συνιστά απόφαση σχετική με την εκτέλεση ή την εφαρμογή προηγουμένως επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής, αλλά πρέπει να θεωρηθεί ως απόφαση η οποία επιβάλλει νέα στερητική της ελευθερίας ποινή, της οποίας η φύση είναι διαφορετική από την αρχικώς επιβληθείσα.

49 Μια τέτοια απόφαση πρέπει να χαρακτηριστεί ως «απόφαση», κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584, και η διαδικασία μετά το πέρας της οποίας εκδόθηκε θα πρέπει, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου που μνημονεύεται στη σκέψη 35 της παρούσας απόφασης, να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στην έννοια της «δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», κατά τη διάταξη αυτή.

50 Πράγματι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 82 και 83 των προτάσεών του, αυτό που έχει σημασία για τον χαρακτηρισμό μιας διαδικασίας ως «δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584, είναι ότι η διαδικασία μετατροπής ποινής μπορεί να οδηγήσει σε στέρηση της ελευθερίας η οποία, μολονότι μπορούσε να προβλεφθεί σε περίπτωση παραβίασης των όρων της ποινής της αστυνομικής επιτήρησης, δεν συνδέεται, αυτή καθεαυτήν, με την αρχική καταδικαστική απόφαση και προϋποθέτει, συνεπώς, την έκδοση νέας καταδικαστικής απόφασης η οποία να αντικαθιστά την πρώτη.

51 Πρέπει να προστεθεί ότι, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 81 των προτάσεών του, ο ενδιαφερόμενος πρέπει, κατά το στάδιο της διαδικασίας έκδοσης απόφασης για την ενδεχόμενη μετατροπή της παρεπόμενης ποινής της αστυνομικής επιτήρησης σε στερητική της ελευθερίας ποινή, να μπορεί να ασκεί πλήρως τα δικαιώματά του άμυνας ώστε να προβάλει αποτελεσματικά την άποψή του και να επηρεάσει με τον τρόπο αυτόν την τελική απόφαση η οποία είναι ικανή να επιφέρει στέρηση της ατομικής του ελευθερίας. Το πρόσωπο αυτό πρέπει ιδίως να μπορεί να προβάλει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που θα μπορούσαν να οδηγήσουν το αρμόδιο δικαστήριο να μην προβεί σε μια τέτοια μετατροπή ποινής.

52 Εναπόκειται επίσης στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν η επίμαχη στην κύρια δίκη κατάσταση αντιστοιχεί σε κάποια από τις περιστάσεις του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α’ έως δ’, της απόφασης-πλαισίου 2002/584. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, η ιρλανδική δικαστική αρχή εκτέλεσης θα ήταν υποχρεωμένη να δεχθεί την παράδοση του SH στις λεττονικές αρχές.

53 Εντούτοις, δεδομένου ότι ο SH έχει ήδη παραδοθεί στις λεττονικές αρχές κατ’ εφαρμογήν ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης διαφορετικού από το επίμαχο ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, θα πρέπει, όπως επισήμανε το ίδιο το αιτούν δικαστήριο με την απάντησή του στην αίτηση παροχής πληροφοριών που του απηύθυνε το Δικαστήριο, να χρησιμοποιηθεί, για την εκτέλεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής που επιβλήθηκε στον SH με την επίμαχη απόφαση, ο μηχανισμός συγκατάθεσης που προβλέπεται στο άρθρο 27 της απόφασης-πλαισίου 2002/584.

54 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα είναι ότι το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584 έχει την έννοια ότι εμπίπτει στην έννοια της «δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», κατά τη διάταξη αυτή, μια διαδικασία κατά το πέρας της οποίας εθνικό δικαστήριο μπορεί να διατάξει, λόγω παραβίασης των όρων που συνοδεύουν την επιβολή ποινής αστυνομικής επιτήρησης η οποία έχει προηγουμένως επιβληθεί στον ενδιαφερόμενο ως ποινή παρεπόμενη μιας στερητικής της ελευθερίας ποινής, τη μετατροπή του τμήματος της παρεπόμενης αυτής ποινής που δεν έχει εκτιθεί σε στερητική της ελευθερίας ποινή, ορίζοντας ότι δύο ημέρες αστυνομικής επιτήρησης αντιστοιχούν σε μία ημέρα στέρησης της ελευθερίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

55 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ’ αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009,

έχει την έννοια ότι:

εμπίπτει στην έννοια της «δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», κατά τη διάταξη αυτή, μια διαδικασία κατά το πέρας της οποίας εθνικό δικαστήριο μπορεί να διατάξει, λόγω παραβίασης των όρων που συνοδεύουν την επιβολή ποινής αστυνομικής επιτήρησης η οποία έχει προηγουμένως επιβληθεί στον ενδιαφερόμενο ως ποινή παρεπόμενη μιας στερητικής της ελευθερίας ποινής, τη μετατροπή του τμήματος της παρεπόμενης αυτής ποινής που δεν έχει εκτιθεί σε στερητική της ελευθερίας ποινή, ορίζοντας ότι δύο ημέρες αστυνομικής επιτήρησης αντιστοιχούν σε μία ημέρα στέρησης της ελευθερίας.

(υπογραφές)